

УДК: 597. 2.(477)

Ю. В. Мовчан, А. М. Романь

Національний науково–природничий музей НАН України,
вул. Б. Хмельницького, 15, Київ, 01601, Україна
E-mail: aroman.fish@gmail.com

СУЧАСНИЙ СКЛАД ІХТІОФАУНИ БАСЕЙНУ НИЖНЬОГО ДНІПРА (ФАУНІСТИЧНИЙ ОГЛЯД)

Представлено аналіз іхтіофауни басейну Нижнього Дніпра за весь період її вивчення. Надано дані щодо видового складу риб Каховського водосховища і річки Інгулець. На сучасному етапі вивчення іхтіофауна басейну незарегульованої частини Нижнього Дніпра нараховує щонайменше 51 вид, Каховського водосховища — 41 і Інгульця — щонайменше 18 видів риб. Загалом іхтіофауна всього басейну Нижнього Дніпра зараз налічує щонайменше 51 вид, включаючи раніше невідомі *P. parva*, *L. gibbosus* і *P. ratan* (загалом тут відзначалося до 69 таксонів), а зміна видового складу досягає 38,8 %.

К л ю ч о в і с л о в а: Нижній Дніпро, іхтіофауна, зміна видового складу.

Вступ

Басейн Нижнього Дніпра (рис. 1), за нашими приблизними підрахунками, охоплює ділянку ріки завдовжки близько 360 км, від м. Запоріжжя (нижня частина нині затоплених Дніпровських порогів) до впадіння у Дніпровсько-Бузький лиман загалом десь на рівні м. Кизимис. На сьогодні він включає Каховське водосховище завдовжки 233 км, одну велику правобережну притоку — р. Інгулець, кілька невеликих приток, зокрема річок Конка, Базавлук, Велика Білозерка, ін. та нижню незарегульовану частину річища Дніпра разом з протоками завдовжки понад 100 км.

Більшість опублікованих робіт висвітлюють стан іхтіофауни (промислові види, фауністичний склад) ще вільної від Каховської греблі ділянки Дніпра в період з 50-х і в перші десятиліття після його заповнення (по 70-ті роки минулого століття (Павлов, 1953, 1964; Владимиров, 1955; Амброз, 1956; Ляшенко, 1958; Залуми, 1970)), що було пов'язано у першу чергу з можливою оцінкою стану іхтіофауни до будівництва і після спорудження Каховського гідровузла. Після 70-х років кількість публікацій, присвячених вивченню всієї іхтіофауни Нижнього Дніпра, різко зменшилась — більш-менш повні оціночні дані можна знайти лише в декількох роботах (Сухойван, 1989; Сухойван, Вятчаніна, 1989; Щербуха и др., 1995). Після 2000-х років більшість публікацій по іхтіофауні зазначеної ділянки стосується переважно промислових видів риб і

© Ю. В. МОВЧАН, О. М. РОМАНЬ, 2015

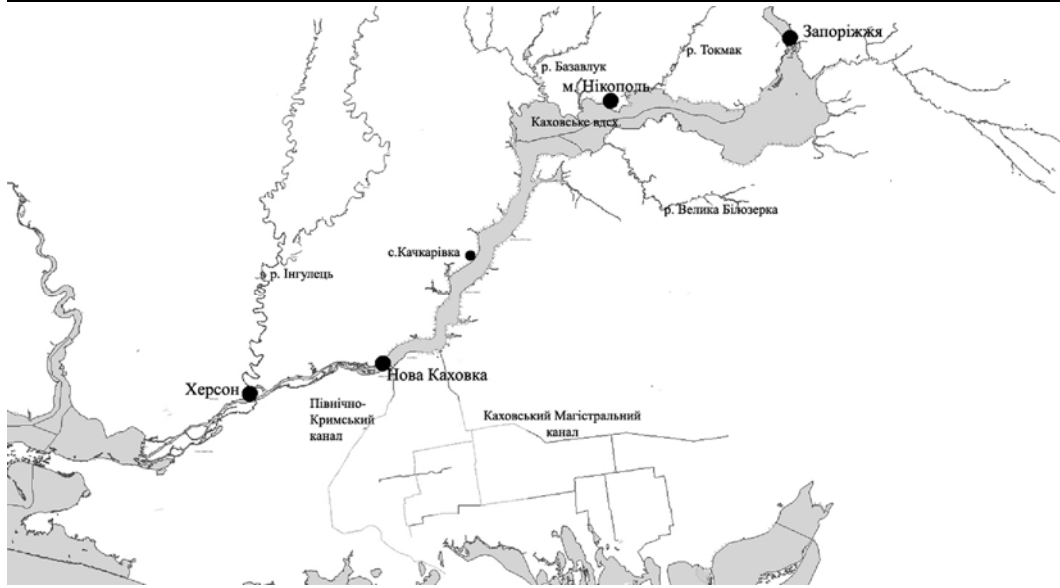

Рис. 1. Карта басейну Нижнього Дніпра.
Fig. 1. Map of the Lower Dnieper basin.

за невеликими винятками (Шевченко, Мальцев, 2005; Мовчан, 2005, 2006; Верлатий и др., 2009, ін.) фактично не охоплює всіх інших, зокрема «малоцінних» в промисловому відношенні видів. Іхтіофауна річки Інгулець востаннє висвітлена в роботах 70-х років минулого століття (Бугай, Коваль, 1971; Залумі, 1971). Слід констатувати, що існує вкрай недостатній рівень сучасних фауністичних досліджень по рибах басейну Нижнього Дніпра. Особливо це стосується водойм додаткової системи і меншою мірою водосховищ. Переважна більшість науководослідних робіт на них присвячується вивченню лише невеликої кількості промислових видів риб, а загальний фауністичний склад іхтіофауни водойм звичайно ігнорується або згадується побіжно, тобто оцінюється лише частина, а не весь іхтіоценоз. Таким чином, питання сучасного складу іхтіофауни всього басейну Нижнього Дніпра загалом та його зміни в часі можна вважати недостатньо розробленим.

Метою даної роботи є узагальнення стану розробки питання вивченості рибного населення і аналіз іхтіофауни басейну нижньої течії р. Дніпро в історичному аспекті (включаючи сучасний стан) та її зміни в результаті гідробудівництва.

Матеріал і методи

У роботі використані дані, отримані в результаті аналізу літературних джерел, які включають публікації за період вивчення іхтіофауни цієї ділянки Дніпра у поєднанні з матеріалами, представленими в колекціях відділу Зоології Національного науково-природничого музею НАН України (Мовчан та ін., 2003), відомостями про збори риб за період з 2003 по 2015 роки, та даними щодо сучасного стану іхтіофауни Нижнього Дніпра, наданими співробітниками Херсонської гідробіологічної станції.

Були проаналізовані як іхтіофауна корінного русла Дніпра до створення Каховського водосховища, окремо Каховського водосховища в різні періоди його існування, незарегульованої ділянки річки від м. Кизимис до м. Нова Каховка та її притоки зокрема р. Інгулець. Види, позначені зірочкою (*) занесені до Червоної книги України (2009), таксономічний склад подається за відповідними публікаціями (Мовчан, 2008–2009, 2011). Окремо слід зазначити, що спеціально не аналізувалися дані щодо чисельності популяцій окремих видів круглоротих і риб у розглянутих водоймах.

Отримані результати

За весь період вивчення в іхтіофауні басейну Нижнього Дніпра відзначалося до 72 видів круглоротих і риб з 59 родів і 19 родин. Це представники Petromyzontidae: *Eudontomyzon mariae* (Berg, 1931)*; Acipenseridae: *Acipenser nudiiventris* Lovetsky, 1828 (?); *A. ruthenus* Linnaeus, 1758*; *A. gueldenstaedtii* Brandt et Ratzeburg, 1833*; *A. stellatus* Pallas, 1771*; *Huso huso* (Linnaeus, 1758)*; Anguillidae: *Anguilla anguilla* (Linnaeus, 1758); Clupeidae: *Clupeonella cultriventris* (Nordmann, 1840); *Alosa tanaica* (Grimm, 1901); *A. pontica* (Eichwald, 1838); Cyprinidae: *Leuciscus leuciscus* (Linnaeus, 1758)*; *Squalius cephalus* (Linnaeus, 1758); *Petroleuciscus borysthenticus* (Kessler, 1859); *Idus idus* (Linnaeus, 1758); *Rutilus rutilus* (Linnaeus, 1758); *R. frisii* (Nordmann, 1840)*; *Scardinius erythrophthalmus* (Linnaeus, 1758); *Chondrostoma nasus* (Linnaeus, 1758); *Alburnus alburnus* (Linnaeus, 1758); *Alburnus sarmaticus* Freyhof et Kottelat, 2007; *Leucaspis delineatus* (Heckel, 1843); *Vimba vimba* (Linnaeus, 1758); *Blicca bjoerkna* (Linnaeus, 1758); *Abramis brama* (Linnaeus, 1758); *Ballerus ballerus* (Linnaeus, 1758); *B. sapa* (Pallas, 1814); *Aspius aspius* (Linnaeus, 1758); *Pelecus cultratus* (Linnaeus, 1758); *Rhodeus amarus* (Bloch, 1782); *Pseudorasbora parva* (Temminck & Schlegel, 1846); *Gobio gobio* (Linnaeus, 1758); *Romanogobio belingi* (Slastenenko, 1934) (?); *Barbus borysthenticus* Dybowski, 1862*; *Hypophthalmichthys molitrix* (Valenciennes, 1844); *Aristichthys nobilis* (Richardson, 1845); *Ctenopharyngodon idella* (Valenciennes, 1844); *Cyprinus carpio* Linnaeus, 1758; *Carassius carassius* (Linnaeus, 1758)*; *C. gibelio* (Bloch, 1782); *Tinca tinca* (Linnaeus, 1758); Cobitidae: *Cobitis taenia* Linnaeus, 1758; *Misgurnus fossilis* (Linnaeus, 1758); Balitoridae: *Barbatula barbatula* (Linnaeus, 1758); Siluridae: *Silurus glanis* Linnaeus, 1758; Salmonidae: *Salmo labrax* Pallas, 1814*; Esocidae: *Esox lucius* Linnaeus, 1758; Lotidae: *Lota lota* (Linnaeus, 1758)*; Atherinidae: *Atherina pontica* (Eichwald, 1831); Gasterosteidae: *Pungitius platygaster* (Kessler, 1859); *Gasterosteus aculeatus* Linnaeus, 1758; Syngnathidae: *Nerophis teres* (Rathke, 1837) (?); *Syngnathus nigrolineatus* Eichwald, 1831; Centrarchidae: *Lepomis gibbosus* (Linnaeus, 1758); Percidae: *Sander lucioperca* (Linnaeus, 1758); *S. volgensis* (Gmelin, 1789)*; *S. marinus* (Cuvier, 1828); *Perca fluviatilis* Linnaeus, 1758; *Percarina demidoffii* Nordmann, 1840; *Gymnocephalus cernuus* (Linnaeus, 1758); *G. acerina* (Gueldenstaedt, 1774)*; Gobiidae: *Knipowitschia longicaudata* (Kessler, 1877); *Neogobius melanostomus* (Pallas, 1814); *N. fluviatilis* (Pallas, 1814); *Ponticola ratan* (Nordmann, 1840); *P. kessleri* (Günther, 1861); *Babka gymnotrachelus* (Kessler, 1857); *Mesogobius batrachocephalus* (Pallas, 1814); *Proterorhinus semilunaris* (Heckel, 1837); *Caspiosoma caspium* (Kessler, 1877); *Benthophiloides brauneri* Beling & Iljin, 1927*; *Benthophilus nudus* (Berg, 1898); Pleuronectidae: *Platichthys luscus* (Pallas, 1814).

Крім зазначених, є ще ряд видів, які були інтродуковані в акваторії Нижнього Дніпра та в новостворене Каховське водосховище. До таких треба віднести представників родин коропові (Cyprinidae), зокрема *Mylopharyngodon piceus* (Richardson, 1846), *Rutilus kutum* (Kamensky, 1901). У районі м. Енергодар Кам'янсько-Дніпровського району Запорізької області регулярно фіксується вилов рибалками-любителями *Ictalurus punctatus* (Rafinesque, 1818), культивованого в тепловодному господарстві Запорізької ТЕС, і *Oreochromis mossambicus* (Peters, 1852), яка виходить у теплу пору року в скидний канал з водойми-охолоджувача Запорізької АЕС (Максименко, 2015). Всі ці види у більшій чи меншій мірі відтворюються штучно і вирощуються у водосховищі або виходять у руслову частину Нижнього Дніпра чи у водойми його додаткової системи, але природних умов для розмноження в наших водах не знаходять. На жаль, стала інформація про їх розповсюдження в басейні Нижнього Дніпра відсутня, і тому вони при загальній оцінці складу іхтіофауни іноді згадуються, але до уваги зазвичай не приймаються. Виняток складають три види родин коропові (Cyprinidae): *Hypophthalmichthys molitrix*,

Aristichthys nobilis і *Stenopharyngodon idella*. Всі вони є штучно інтродукованими і не можуть розмножуватися без допомоги людини, однак, у зв'язку з високою чисельністю, останні зазвичай вносяться до фауністичних списків.

Руслова частина Нижнього Дніпра до створення Каховського водосховища

За даними О. І. Амброза (Амброз, 1956) іхтіофауна Нижнього Дніпра до зарегулювання його русла (станом на 1937–1940 роки) нараховувала 62 види (табл. 1), причому крім них згадуються ще *R. rutilus heckelii* (Nordmann, 1840), яка розглядається нами в якості підвиду типової форми і не враховується, та *Syngnathus argentatus* Pallas, 1814, *Mugil cephalus* Linnaeus, 1758 і *Liza aurata* (Risso, 1810), які, хоч і не являються типово прісноводними видами, проте можуть підніматися вверх по течії Дніпра аж до м. Херсон, що збільшує кількість видів до 65. Потрапляння останніх та кількох інших солонуватоводних видів у руслову частину Дніпра пов'язане з нагонними процесами, коли під дією вітрів солоні морські води заповнюють гирлові ділянки річки, а з ними підіймалися вгору і деякі інші риби, яких ми в основному списку не враховуємо. С. П. Федій (Федий, 1952), станом на 1946–1949 роки, наводить список з 45 видів риб, в якому не констатуються *E. mariae*, *S. cultriventris*, *P. borysthenticus*, *A. sarmaticus*, *C. gibelio*, *S. labrax*, *A. pontica*, *G. aculeatus*, *N. ophidion*, *K. longicaudata*, *B. nudus*. О. Ф. Ляшенко (1958), для 1951–1953 рр., наводить тільки 43 види риб (табл. 1), що цілком зрозуміло, адже в роботі основний акцент поставлено на вивченні молоді риб. На підставі матеріалів за 1955 р., С. Г. Залумі (Залуми, 1970) відзначає до 62 видів риб. Іншими авторами до побудови Каховської ГЕС в іхтіофауні Нижнього Дніпра нараховувалося 60 видів (Сухойван, Вятчанина, 1989), серед яких вперше відзначався білоперий пічкур дніпровський — *R. belingi* (табл. 1). На представників родини Gobiidae слід звернути особливу увагу, адже останні почали свою експансію в дніпровський басейн значно раніше, ніж була побудована гребля. Так, вважалось (Белинг, 1925, Ильин, 1927; Берг, 1949, ін.), що *B. gymnotrachelus* поширений до с. Дніпряни (нижче м. Нова Каховка), хоча дещо пізніше тим же автором (Белинг, 1929) межі поширення бичка гонця було розширено аж до с. Біленьке (нижня частина Дніпровських порогів). У 1980 р. в околицях м. Херсон А. І. Смірновим було зловлено 1 екз. *N. ratan*, а через рік там же В. І. Пінчуком ще 5 екз. (Пинчук и др., 1985). Один екземпляр *Ponticola platyrostris* (Pallas, 1814), не характерного для прісних вод виду, було спіймано в околицях м. Херсон (Пинчук и др., 1985). Щодо вусатого слижа європейського (*B. barbatula*), то він відомий тільки з р. Інгулець (Цитович, 1939), а з русла Нижнього Дніпра ніхто з авторів публікацій того часу і в більш пізніх публікаціях не приводить. Також цілком вірогідно, що знахідка *Scophthalmus maeotica* (Pallas, 1814), виходячи з того, що цей вид до гідробудівництва згадувався лише в одній роботі (Залуми, 1970), могла бути випадковою, оскільки останній не є властивим для річкових басейнів та їх гирлових ділянок. Відповідно, даний вид нами не було враховано.

Таким чином, до створення Каховського гідровузла, іхтіофауна Нижнього Дніпра нараховувала щонайменше 65 видів круглоротих і риб якщо враховувати *A. nudiventris*, *R. belingi* і *N. teres*, знахідки яких ми вважаємо досить сумнівними, могла нараховувати до 68 видів риб (табл. 1).

Каховське водосховище

Каховське водосховище заповнювалось у 1955–1956 роках. Його довжина — 233 км, пересічна ширина 9,4 км (максимальна — 24 км), площа 2155 км², об'єм води 18,2 км³, довжина берегової лінії 896 км. Має сезонне регулювання стоку. Коливання рівня води до 3,3 м, водообмін відбувається 2–3 рази на рік.

Береги переважно круті, розчленовані глибокими балками, лише на окремих ділянках пологі, піщані. У перший рік існування Каховського водосховища (1956 р.) у ньому було виявлено понад 36 видів риби (Кононов та ін., 1960). В подальшому, за даними 1956–1958 рр. у цьому водосховищі відзначалося до 41 вида риби (Сальников, 1961), проте у 1956–1969 О. Ф. Ляшенко (1962) наводить 44 види, С. Г. Залумі (Залумі, 1970) за 1962–1968 рр. — 55 видів, у 1964–1970 рр. в окремі роки — 29–35 видів молоді риби з 8 родин (Ващенко, 1973), П. Г. Сухойван і Л. І. Вятчанина (Сухойван, Вятчанина, 1989) — 54 на той час види. С. М. Пробатов (1973) для водосховища вказує 47 видів 12 родин, серед яких промислом використовувалися не більше 24 видів. Е. Ж. Ульман (1970) наводить список 7 видів бичків (*N. melanostomus*, *N. fluviatilis*, *P. kessleri*, *B. gymnotrachelus*, *M. batrachocephalus*, *B. stellatus*, *P. semilunaris*). Є також кілька повідомлень, присвячених вивченню іхтіофауни Північно-Кримського каналу (Коваль, 1972, Пробатов, 1976), будівництво якого розпочате у 1957 р. У ньому відзначається до 36 видів риби. Наголосимо на тому, що склад риби даного водотоку формується виключно за рахунок потрапляння останніх із Каховського водосховища. Отже можна констатувати, що загалом у водосховищі раніше відзначалося до 64 таксонів риби (табл. 1).

Сучасний фауністичний склад іхтіофауни Каховського водосховища вивчений незадовільно. Р. А. Новицький (2001) повідомляє про наявність у водоймі *A. anguilla*. І. Ю. Бузевич (2008) серед промислових видів Каховського водосховища вказує лише п'ять (лящ, плітка, судак, карась сріблястий, сазан). С. І. Алімов та ін. (Алімов и др., 2012) зазначають вже щонайменше 18 видів риби (тюлька, судак, сазан, сом, лящ, плітка, щука, плоскирка, окунь, карась, чехоня, краснопірка, рослиноїдні (2–3 види), білізна, головень, в'язь, синець, бички (декілька видів?).

Цікаві, на нашу думку, дані наводяться за результатами аналізу уловів рибалок-аматорів, згідно з якими у цьому водосховищі відзначено: Clupeidae: *C. cultriventris*; Esocidae: *E. lucius*; Cyprinidae: *R. rutilus*, *S. cephalus*, *S. erythrophthalmus*, *A. aspius*, *T. tinca*, *P. parva*, *A. alburnus*, *B. bjoerkna*, *A. brama*, *V. vimba*, *A. ballerus* (?), *R. sericeus*, *C. gibelio*, *C. carpio*; Cobitidae: *C. taenia*; Siluridae: *S. glanis*; Gasterosteidae: *G. aculeatus*; Percidae: *S. lucioperca*, *P. fluviatilis*, *P. demidoffii*, *G. cernuus*; Centrarchidae: *L. gibbosus*; Gobiidae: *N. fluviatilis*, *N. melanostomus*, *M. batrachocephalus*, *P. kessleri*, *P. semilunaris*, а також згадує вилов підводними рибалками-аматорами представників далекосхідного фауністичного комплексу, які розводяться штучно (*H. molitrix*, *A. nobilis*, *C. idella*). У той же час, згідно з офіційною промисловою статистикою, в уловах на Каховському водосховищі налічується тільки 14 видів: тюлька, щука, плітка, плоскирка, лящ, чехоня, карась сріблястий, сазан, сом, судак звичайний, окунь, товстолобики (білий і строкатий), білий амур (Максименко, 2015).

Після спорудження греблі і, як наслідок, зміни гідрологічного, гідрохімічного, гідротермічного і інших режимів Дніпра, суттєвої шкоди було завдано, як і у випадку з Середньою і Верхньою ділянками басейну Дніпра (Мовчан, 2012; Мовчан, Романь, 2014) прохідним і реофільним видам риби, що безпосередньо стосується і акваторії Каховського водосховища. У ньому фактично зникло до 21 вида риби, натомість треба відмітити появу нових видів: *P. parva*, *P. ratan* і *L. gibbosus*. (табл. 1).

Відомо, що ялець ще зрідка зустрічався в контрольних уловах (Кононов и др., 1960; Ващенко, 1960, 1962; Ляшенко, 1970; Ерко и др., 1983, 1985), останній екземпляр підуста був спійманий у 1986 р., марени — у 1959 р., стерляді — у 1970 р., білізна складала суттєву частку в промислі лише до 1961 р., чехоня мала вагоме місце в промислі до 1968 р. (Щербуха и др., 1995). В околицях м. Берислав

знайдена ізольована популяція *P. ratan*, який імовірно потрапив сюди досить давно (Пинчук и др., 1985). Такі риби як атерина, тюлька і деякі види бичків знайшли собі відповідні умови для життя і розмноження у водосховищі, і почали збільшувати свою чисельність та поширюватися вгору по річищу Дніпра.

До зазначеного вище можна додати, що ряд видів, зокрема *H. molitrix*, *A. nobilis*, *C. idella*, *M. piceus*, *I. punctatus*, *O. mossambicus*, лише штучно відтворюються і вирощуються у Каховському водосховищі, водоймах-охолоджувачах, ставках тощо. Ми включаємо до переліку видів іхтіофауни лише перших три, адже вони хоч самостійно і не відтворюються, проте перебувають під постійним контролем людини, яка підтримує їх популяцію на відповідному (досить високому) рівні. Крім того, ці види, виходячи з їх досить високої чисельності, виявляють суттєвий (прямий чи опосередкований) вплив як на інших представників іхтіофауни, так і на решту гідробіонтів.

Для збереження різноманіття риб в 1974 р. на Каховському водосховищі було створено два державні заказники: геологічний “Дніпровські пороги” в акваторії якого станом на 1995 р. було виявлено 27 видів риб, і орнітологічний “Великі і малі Кучугури” у мілководних ділянках якого відзначено 30 видів риб, але ці заказники не відігравали суттєвої ролі у відтворенні та збереженні риб Каховського водосховища (Щербуха и др., 1995), а для оцінки стану цих заказників і їх ролі у збереженні і відтворенні окремих видів риб необхідно проводити сучасні комплексні моніторингові дослідження іхтіофауни тих водойм.

Таким чином, виходячи з результатів аналізу доступних нам матеріалів (табл. 1), можна констатувати, що сучасна іхтіофауна Каховського водосховища нараховує 41 вид (загалом вказувалося до 65, зараз вже не реєструється до 21, але є вже нових 3 таксони), а зміна видового складу іхтіофауни складає 36,9 % (табл. 1).

Руслова частина Нижнього Дніпра з притоками після створення Каховського водосховища

Цікаво відмітити той факт, що після спорудження греблі Каховської ГЕС ділянка Дніпра нижче водосховища фактично повністю випала з поля зору іхтіологів, оскільки якихось фауністичних досліджень там загалом не проводилося. Спорадичні збори риб на ділянці Дніпра від гирла до м. Нова Каховка вже після будівництва зазначеної греблі переважно у 1963–1989 рр. зберігаються у фондових колекціях Зоологічного музею ННПМ НАНУ відносно нечисленні і включають 24 види: Acipenseridae: *A. stellatus*; Cyprinidae: *S. cephalus*, *P. borysthenticus*, *R. rutilus*, *S. erythrophthalmus*, *A. alburnus*, *L. delineates*, *B. bjoerkna*, *R. amarus*, *C. carassius*, Esocidae: *E. lucius*; Atherinidae: *A. pontica*; Gasterosteidae: *P. platygaster*; Percidae: *P. fluviatilis*, *G. cernuus*, Gobiidae: *N. melanostomus*, *N. fluviatilis*, *P. kessleri*, *B. gymnotrachelus*, *M. batrachocephalus*, *P. semilunaris*, *B. brauneri*, *B. nudus*.

При оцінці сучасного видового складу іхтіофауни басейну незарегульованої частини Нижнього Дніпра, яка має довжину близько 100 км, ми виходили з усіх наявних і існуючих відомостей, наведених вище. Можна констатувати, що тут вже не реєструються (зникли) *E. mariae*, *A. nudiventris*, *L. leuciscus*, *S. cephalus*, *P. borysthenticus*, *I. idus*, *R. frisii*, *C. nasus*, *A. sarmaticus*, *B. sapa*, *B. ballerus*, *A. aspius*, *P. cultratus*, *G. gobio*, *R. belingi*, *B. borysthenticus*, *M. fossilis*, *S. labrax*, *L. lota*, *N. teres*, *S. volgensis*, *S. marinus*, *G. acerinus*, *P. luscus*, але з’явилися нові *P. ratan*, *P. parva*, *L. gibbosus*. Зараз тут може зустрічатися до 42 видів риб при зміні загального видового складу іхтіофауни до 41,1 % (табл. 1).

Щодо сучасного стану іхтіофауни Нижнього Дніпра інформації, нажаль, дуже мало. Викликає великий подив узагальнення даних з уловів і видових складів прохідних і прісноводних видів круглоротих і риб нижньодніпровського іхтіоценоза, засноване на матеріалах 1931–2007 рр. (Верлатый и др., 2009). Авторами

констатується, що з 47 видів аборигенної іхтіофауни на сьогодні тут зберігся лише 21. Однозначно, що такі дані не відповідають дійсності, бо в них відсутні відомості про представників наче не існуючих родин Atherinidae, Gasterosteidae, Syngnathidae, Gobiidae (принаймні 9–10 видів), Pleuronectidae, ін., наявність яких у Нижньому Дніпрі очевидна і підтверджена відповідними публікаціями. За неопублікованими даними Херсонської гідробіологічної станції НАН України (збори Б. І. Правоторова, Звіт..., 2005) іхтіофауна Нижньої не зарегульованої ділянки Дніпра станом на 2005 р. нараховувала 55 видів риби. В таблиці 1 приведено список з 53 видів (разом з *H. molitrix*, *A. nobilis*, *C. idella*). Крім того в звіті є вказівки на одиничні знахідки вирезуба *R. frisii*, однак ми вважаємо цю знахідку досить сумнівною і не включаємо до загального списку.

У листопаді 2015 р. було створено Нижньодніпровський Національний Природний Парк, який розпочав роботу по проведенню моніторингових досліджень біорізноманіття в тому числі й з іхтіофауни. Проте, зважаючи на ряд економічних причин, науковий відділ парку перебуває ще в процесі створення. Основні роботи з вивчення і моніторингу іхтіофауни нижнього Дніпра, Дніпровсько-Бузького лиману і Пониззя Південного Бугу проводить Херсонська гідробіологічна станція.

Загалом, за нашими підрахунками сучасна іхтіофауна незарегульованої частини Нижнього Дніпра нараховує 51 вид риби (табл. 1).

Річка Інгулець

Єдиною великою притокою зокрема Нижньої частини Дніпра є р. Інгулець. Вона має довжину 549 км, площа басейну 14870 км² (Географічна..., 1990), ширина на середній частині до 40 м (глибина до 2,0 м), на нижній частині до 100 м, у гирлі до 120 м (глибина до 5 м). В таблиці 1 приведено список риби даної водойми, який сумарно нараховує 39 видів станом на 1966 р. (Бугай, Коваль, 1971; Залумі, 1971). Сюди приплюсовано і дані Ю. Цитовича (1939). За результатами аналізу літературних джерел встановлено, що єдиною роботою по іхтіофауні Інгульця є стаття І. В. Наконечного (2015) в якій автор приводить список з 22 видів риби станом на 1985 р. (табл. 1) і 15 видів (або 20 разом з такими, по поширенню яких чіткі дані відсутні). В колекції риби ННПМ НАНУ зберігається лише 7 видів риби, що виловлені в даній водоймі в 2001 р. При цьому лише три види — *Gobio gobio*, *Pseudorasbora parva* і *Gasterosteus aculeatus* виловлені безпосередньо в річці. Ще 6 видів — *Pseudorasbora parva*, *Gasterosteus aculeatus*, *Lepomis gibbosus*, *Atherina pontica*, *Neogobius melanostomus* та *Babka gymnotrachelus* виловлені в Нікольській затоці, що розташована в гирлі р. Інгулець. Таким чином, сучасна іхтіофауна даної водойми нараховує щонайменше 18 видів, або 23 разом з сумнівними. Окрім видів зазначених в табл. 1, до іхтіофауни Інгульця ми можемо додати ще *Lepomis gibbosus*, *Atherina pontica*, *Neogobius melanostomus* та *Babka gymnotrachelus*, збільшивши таким чином іхтіофауну до 22 (27 з сумнівними) видів. Проте, зважаючи на те, що останні були виловлені у Нікольській затоці, їх внесення до списку іхтіофауни річки можна вважати умовним. Натомість чебачок, за даними колекції риби ННПМ, реєструвався як в межах Херсонської так і Миколаївської областей.

У колекції риби, що зберігається в ННПМ НАНУ, також є фрагментарні дані (1971–1973 рр.) щодо іхтіофауни малих приток Нижнього Дніпра: р. Гнилуша, р. Створа і р. Чайка. Всі матеріали зібрані в окол. м. Херсон протягом 1971–1973 рр. Так, іхтіофауна р. Гнилуша на той час нараховувала лише 8 видів: *Alburnus alburnus*, *Petroleuciscus borysthenicus*, *Scardinius erythrophthalmus*, *Rhodeus amarus*, *Rutilus rutilus*, *Esox lucius*, *Gymnocephalus cernuus* та *Perca fluviatilis*. З двох останніх зазначених річок зібрано лише йоржа звичайного *Gymnocephalus cernuus*.

Увесь басейн Нижнього Дніпра

Підсумовуючи розгляд якісного складу риб усього басейну Нижнього Дніпра, можна зазначити, що в іхтіофауні цієї акваторії, після зарегулювання головного русла греблею Каховської ГЕС, відбулися разючі зміни. Із загалом 69 відзначених в ній таксонів, тепер, разом з трьома новими, тут мешкає до 51 видів, а зниклими треба вважати такі як *E. mariae*, сумнівними *A. nudiventris*, *L. leuciscus*, *P. boryst-borysthenicus*, *I. idus*, *R. frisii* (потребує уточнення), *A. sarmaticus*, *B. sapa*, *B. ballerus*, сумнівний *R. belingi*, *B. borysthenicus*, *M. fossilis*, *B. barbatula*, *S. labrax*, *L. lota*, сумнівну *N. teres*, *S. volgensis*, *S. marinus*, *G. acerinus*, *P. luscus*, що, разом все взяте, доводить про зміну загального видового складу іхтіофауни на 38,8 %.

Слід зазначити, що в окремі роки в гирлові ділянки Нижнього Дніпра, під час поширення південно-західних чи південно-східних вітрів, які «нагоняли» сюди солоні води, з моря і лиману на певний час могли заходити невластиві річкам риби, наприклад, *Mugil cephalus* Linnaeus, 1758, *Liza haematocheilus* (Temminck et Schlegel, 1845), *Liza aurata* (Risso, 1810), *L. saliens* (Risso, 1810), *N. teres* (Rathke, 1837), *Ponticola platyrostris* (Pallas, 1814), *Scophthalmus maeotica* (Pallas, 1814) тощо.

Обговорення

Порівняння іхтіофауни відповідної ділянки Дніпра до спорудження греблі Каховської ГЕС з її станом у перші роки існування та сучасним складом риб в у водосховищі, виявило значні зміни, які торкнулися його мешканців: частина з них зникли, деякі скоротили свій ареал в межах басейну, інші, навпаки, почали свій ареал розширювати, нарешті з'явилися нові види, які натуралізувалися і увійшли до складу місцевих іхтіофаун. Такі зміни викликані в першу чергу суттєвою зміною природних (гідрологічного, гідрохімічного, температурного і інших) режимів як результат спорудження гігантського водосховища.

Загалом, в процесі трансформування іхтіофауни під впливом гідробудівництва умовно можна виділити декілька етапів. В першу чергу це зникнення прохідних і напівпрохідних видів внаслідок створення перешкод у вигляді гребель на шляхах міграції.

На другому етапі суттєвих змін зазнають гідрологічні умови водойми. Основні тенденції, на прикладі Каховського водосховища, зводяться до наступного: зменшився загальний об'єм стоку Дніпра — за середніми даними, що зібрані за 138 р. (1818–1955 рр.) він складав 54,7 км³ в рік, а за 12 років після будівництва Каховської ГЕС — 43,0 км³ в рік, тобто лише 80 % від попереднього періоду. При цьому кількість води у весняно-літній період відносно зменшилась, а у осінньо-зимовий відносно збільшилась. Особливо суттєвим виявився вплив зменшеного стоку у період нересту риб — у маловодні 1960, 1964 і 1965 роки він був у 8–10 разів менше норми (до зарегулювання). Швидкість течії у весняний період знизилась у 2–3 рази, прогрівання води весною запізнюється, а восени навпаки — охолодження більш повільне (Владимиров и др., 1963; Бугай, Залуми, 1967). Як наслідок — риби втрачають нерестовища, місця для розвитку та нагулу тощо.

На третьому етапі відбуваються зміни в гідрохімічному складі води, що як прямо (зміна сольового складу, солоності, вміст кисню тощо) так і опосередковано (порушення трофічних зв'язків) впливає на популяції окремих видів риб. Так, процес формування нових біоценозів водойм має три основних періоди (Алімов та ін., 2012). Перший період триває 1–2 роки і характеризується інтенсивним розвитком життя внаслідок надходження у воду значної кількості солей, що утворюються в процесі мінералізації зануреної при створенні водойми наземної рослинності та біологічних складових ґрунту. Це сприяє масовому розвитку бактерій, фіто- та зоопланктону — первинних консументів і продуцентів водойм. Протягом другого

періоду (до 5 років) у водоймі відмічається трофічна депресія. Завершується мінералізація залишків рослинності та біологічних речовин у ґрунті, внаслідок чого припиняється надходження у воду великої кількості біогенних речовин, а це зумовлює зменшення чисельності гідробіонтів і риби. Третій період характеризується поступовим підвищенням продуктивних властивостей водойми завдяки формуванню мулу, багатого на органічні речовини. Планктон у водоймах формується протягом 2–4, бентос — 5–7 років. Фітопланктон, широко розвинутий уже на 2-му році життя водойми, представлений діатомовими, евгленовими та протококовими водоростями, зоопланктон — дафніями, циклопами тощо, фітобентос — водоростями та різноманітними квітковими рослинами тощо (Алімов та ін., 2012).

Аналіз приведених вище фактів також свідчить про те, що скорочення річково-го стоку Дніпра також приводить до настільки суттєвого осолонення Дніпровсько-Бузького лиману при якому він стає постійним місцем існування типово морських видів риби. Натомість евригалінні види (бички, тюлька, атерина тощо) знаходять собі сприятливі умови для розмноження і розвитку вище по течії і колонізують руслову частину Дніпра. В той час як про розмноження тюльки в Дніпрі було відомо й раніше (Владимиров, 1953), то атерина до зарегулювання тут не була відмічена взагалі. Поширення цих двох видів пов'язане в першу чергу з суттєвим падінням швидкості течії, а от фактор солоності не відіграв суттєвої ролі (Залуми, 1967), адже пониззя Дніпра навіть в маловодні роки не піддавались суттєвому осолоненню.

Загалом, протягом перших 12 років існування Каховського водосховища, його іхтіофауна у якісному відношенні змінилась на 36,9 %. З даних таблиці 1 видно, що в складі сучасної іхтіофауни Каховського водосховища відмічаються і ті види риби, які раніше вважались зниклими (?). Ці дані потребують перевірки, адже сучасний склад рибного населення всіх досліджуваних водойм залишається фактично не вивченим.

Крім того слід мати на увазі, що річка Інгулець, а також інші малі притоки басейну Нижнього Дніпра цілком можуть виступати в ролі резерватів, де не тільки нагулюються, а й розмножуються окремі види риби. Натомість, наприклад, навіть створені в 1970 р. заказники “Дніпровські пороги” та “Великі і малі Кучугури” суттєвої ролі у збереженні та відтворенні риби не відіграють (Щербуха и др., 1995).

Цікаво відмітити той факт, що до складу іхтіофауни річки Інгулець входять лише ті види, що зустрічаються в корінному руслі не зрегульованої ділянки Нижнього Дніпра. Цілком можливо, що вона також є резерватом для ряду видів риби, однак такі дані відсутні.

Слід констатувати, що відбулися зміни не тільки в якісному, а і в кількісному складі іхтіофауни, в тому числі і промислової: у басейні Нижнього Дніпра вже не відзначаються такі цінні види як *R. frisii*, *B. borysthenticus*, ін., багато промислових видів стали рідкісними тощо, проте стають звичайними і численними *S. cultriventris*, *P. parva*, *P. platygaster*, *G. aculeatus*, *S. nigrolineatus*, багато представників родини Gobiidae. Такі види як *A. gueldenstaedti*, *A. stellatus* і *H. huso* в незначній кількості ще зустрічаються на Нижньому Дніпрі.

Зазначимо також, що чимало видів (*E. mariae*, *A. ruthenus*, *A. gueldenstaedtii*, *A. stellatus*, *H. huso*, *L. leuciscus*, *R. frisii*, *A. sarmaticus*, *E. percnurus*, *B. borysthenticus*, *C. carassius*, *S. labrax*, *L. lota*, *S. marinus*, *S. volgensis*, *P. demidoffii*, *G. acerina*), відзначених у Нижньому Дніпрі, занесені до Червоної книги України (2009), що свідчить про необхідність приділяти більшу увагу охороні, моніторингу, і, по можливості, відтворенню цих (або хоч деяких згаданих) риби не тільки в басейні

Дніпра, але і в інших водоймах України. Натомість продовжується використання загрозливої для іхтіофауни практики виснажливої експлуатації рибних ресурсів країни і відсутність загальнодержавної стратегії по її відновленню.

Заключення

Після побудови греблі Каховської ГЕС остаточно були перервані міграційні шляхи окремих видів прохідних і напівпровідних риб, і останні фактично повністю зникли, або ж певною мірою адаптувалися до нових умов існування, утворивши туводні популяції. Перекриття русла греблею суттєво сповільнило течію річки, що фактично призвело до втрати рибами оксифільно-реофільного комплексу їх природних біотопів або ж необхідних місць для нересту і, як результат, поступове елімінування їх популяцій у водосховищі. З іншого боку, покращилися умови для деяких лімнофільних видів, які поступово збільшили свою чисельність і стали домінуючими в кількісному відношенні.

Перекриття руслової ділянки греблею викликало дуже помітні зміни в іхтіофауні Нижнього Дніпра нижче неї. Вони безумовно пов'язані із змінами гідрологічного режиму, підвищенням температури і сольового складу води, швидкості течії, коливанням рівня тощо.

На нашу думку, прийшов час сучасного детального вивчення іхтіофауни басейну Нижнього Дніпра і запровадження цільових урядових програм з відтворення у водоймах держави видів, занесених до Червоної книги України.

- Алимов С. І., Панасюк А. С., Плічко В. Ф., 2012. Сучасний стан промислу у Каховському водосховищі // Рибогосподарська Наука України. 1, 22–25.
- Амброз А. И., 1956. Рыбы Днепра, Южного Буга и Днепро-Бугского лимана. К., 1–405.
- Белинг Д. Е., 1925. Материалы по гидрофауне и ихтиофауне нижнего течения реки Днепра. *Тр. ВУГЧАНПОС (Херсон)*, 1, 1–72.
- Белинг Д. Е. 1929. Научно-Дослідна робота Дніпровської біологічної станції за 1928. *Вісті НДІ водного госп. України*, 2, 273–277.
- Берг Л. С., 1949. Рыбы пресных вод СССР и сопредельных стран. Ч. 3. М.; Л.: Изд-во АН СССР, 937–1382.
- Бугай К. С., Залумі С. Г., 1967. Зміни абіотичних умов існування риб у пониззі Дніпра та Дніпровсько-Бузькому лимані після спорудження каскаду водоймищ. *К.: Наукова думка*, 19–37.
- Бугай К. С., Коваль М. В., 1971. Про значення пониззя Інгульця для розмноження риб. *Дніпровсько-Бузький лиман*. К.: Наук. думка, 413–429.
- Бузевич І. Ю., 2008. Сучасний стан промислової іхтіофауни Каховського водосховища. *Рибогосподарська наука України*. 4, 4–8.
- Ващенко О. М., 1960. Характеристика малоцінних риб Каховського водоймища в перший рік його існування та заходи боротьби з ними. *Наук. праці Укр. наук.-досл. ін-ту рибн. госп.* 12, 128–137.
- Ващенко О. М., 1962. Малоцінна та смітна риба та умови її розмноження в перші роки існування Каховського водоймища. *Наук. праці Укр. наук.-досл. ін-ту рибн. госп.* 14, 33–37.
- Ващенко Д. М., 1973. Видовой состав, распределение и численность молоди рыб в Каховском водохранилище. *Рыбное хоз-во*. К., 16, 97–100.
- Верлатый Д. Б., Межжерин С. В., Федоренко Л. В., 2009. Видовой состав и численность проходных и пресноводных рыб Нижнеднепровской эстуарной системы: динамика XX ст. в сравнении с Нижним Дунаем. *Вест. Зоологии*, 43 (3), 231–244.
- Владимиров В. И., 1953. Условия размножения рыб в Нижнем Днепре и прогноз воспроизводства их запасов в связи со строительством Каховского гидроузла // *Тр. ин-та гидробиол. АН УССР*, 31, 1–148.
- Владимиров В. И., 1955. Условия размножения рыб в Нижнем Днепре и Каховское гидростроительство. Изд-во АН УССР. К., 1–146.
- Владимиров В. И., Сухойван П. Г., Бугай К. С., 1963. Размножение рыб в условиях зарегулированного стока реки (на примере Днепра). *Изд-во АН СССР*, К., 1–395.
- Географічна енциклопедія України: в 3-х т., 1990. Ред. кол.: О. М. Маринич (відповід. ред.) та ін. «Українська Радянська Енциклопедія» ім. М. П. Бажана. К., 2: 3-О, 1–480.
- Ерко В. М., Залевский С. В., Луговая Т. В., Литвиненко Н. Н., 1983. Характеристика пойменных мелководий и заливов верхней части Каховского водохранилища.

- Ерко В. М., Залевский С. В., Луговая Т. В., Семенюк А. Ф., Литвиненко Н. Н., 1985. Характеристика заливов нижней части Каховского водохранилища. *Рыбн. хоз-во*, **39**, 47–51.
- Залуми С. Г., 1967. Изменения в ихтиофауне низовьев Днепра и Днепро-Бугского лимана в связи с гидростроительством. *Вестн. зоолог.*, **3**, 66–69.
- Залуми С. Г., 1970. Современный состав и некоторые закономерности формирования ихтиофауны низовьев Днепра в условиях зарегулирования и сокращения речного стока. *Вопр. Ихтиологии*, **10** (5), 779–789.
- Залуми С. Г., 1971. Занесення риби Інгулецьку зрошувальну систему та ефективність електрорибозагороджувача ЕРЗУ-1. — Дніпровсько-Бузький лиман. — К.: Наук. думка, 457–482.
- Звіт, 2005. Номер державної реєстрації 0103U000117, 1–327 с.
- Ильин Б. С., 1927. Бычки северо-западного района Черноморского бассейна. *Тр. Гос. ихтиолог. опытной станции (Херсон)*, **3**, вып. 1, 101–108.
- Коваль Н. В., 1972. Биология размножения рыб в низовье реки Ингулец в связи с забором воды в ингулецьку оросительную систему. *Атореф. дис...канд. биол. наук*. К., 1–24 (рукопись).
- Кононов В. О., Короткий Й. І., Ващенко О. М., Симонова Л. Г., Парадников О. М., 1960. Формування іхтіофауни Каховського водоймища в перший рік його існування. *Наук. праці Укр. наук.-досл. ін-ту рибн. госп.*, **12**, 16–23.
- Ляшенко О. Ф., 1958. Біологія молоді промислових видів риб нижнього Дніпра і Дніпровсько-Бузького лиману. К., 1–116.
- Ляшенко А. Ф., 1962. О видовом составе и урожайности молодежи рыб Каховского водохранилища. *Воросы экологии*. Высшая школа, **5**, 121–123
- Ляшенко А. Ф., 1970. Видовой состав, распределение и урожайность молодежи рыб в Каховском и Кременчугском водохранилищах: *Науч. отчет*. Киев: Фонд Института гидробиологии АН УРСР, 1–130.
- Максименко М. Л., 2015. Структура любительських уловів та їх частка в загальному вилові риби на Каховському водосховищі // *Рибогосподарська Наука України*, **3**, 55–66.
- Мовчан Ю. В., Манило Л. Г., Смирнов А. И. и др., 2003. Каталог коллекций Зоологического музея ННПМ НАН Украины. Киев: Зоомузей ННПМ НАН Украины, 1–34.
- Мовчан Ю. В., 2005. До характеристики різноманіття іхтіофауни прісноводних водойм України (таксономічний склад, розподіл по річкових басейнах, сучасний стан). *Зб. пр. Зоол. Музею*, **37**, 70–82.
- Мовчан Ю. В., 2006. Зауваження до складу іхтіофауни України (нечисленні, рідкісні, зниклі і нові види) та сучасні зміни в номенклатурі її таксонів (у порядку обговорення) // *Зб. пр. Зоол. музею*. — 2006. — № 38. — С. 34–43.
- Мовчан Ю. В., 2008–2009. Риби України (таксономія, номенклатура, зауваження) // *Зб. пр. Зоол. муз.*, **40**, 47–86.
- Мовчан Ю. В., 2011. Риби України (визначник-довідник). — К.: «Золоті ворота». 1–444.
- Мовчан Ю. В., 2012. Сучасний склад іхтіофауни басейну Верхнього Дніпра (фауністичний огляд). *Зб. праць Зоол. муз.*, **43**, 35–50.
- Мовчан Ю. В., Романь А. М., 2014. Сучасний склад іхтіофауни басейну Середнього Дніпра (фауністичний огляд). *Зб. пр. Зоол. муз.*, **45**, 25–45.
- Наконечний І. В., 2015. Динаміка та екологічні закономірності змін видової структури іхтіофауни річки Інгул. *Сучасні проблеми теоретичної і практичної іхтіології. Матеріали VIII міжнародної іхтіологічної науково-практичної конференції (17–19 вересня 2015 року м. Херсон, Україна)*. Херсон, 133–137.
- Новицкий Р. А., 2001. О поимках угря речного *Anguilla anguilla* (L.) в Каховском водохранилище в 1998–2000 гг. *Вестн. зоолог.*, **34**, вып. 2, 37.
- Павлов П. И., 1953. Материалы по современному состоянию запасов рыб нижнего Днепра и перспективы их промысла в связи с сооружением Каховской плотины. *Тр. Ин-та гидробиол. УРСР*, **31**, 87–120.
- Павлов П. И., 1964. Современное состояние запасов промысловых рыб нижнего Днепра и Днепро-Бугского лимана и их охрана. Киев, 1–298 (рукопись деп. в ВИНТИ, № 27. — 64 Деп.).
- Пинчук В. И., Смирнов А. И., Коваль Н. В. и др., 1985. О современном распространении бычковых рыб (Gobiidae) в бассейне Днепра. *Гидробиологические исследования пресных вод*, Киев: Наук. думка, 121–130.
- Пробатов С. Н., 1973. Каховское водохранилище как рыбохозяйственный водоем. *Рыбн. хоз-во*, **16**, 92–97.
- Пробатов С. Н., 1976. Распространение ихтиофауны по Северо-Крымскому каналу и возможности рыбохозяйственного использования этой оросительной системы. *Рыбное хоз-во (К.)*, **23**, 57–62.
- Сальников Н. Е., 1961. Каховское водохранилище. *Изв. ГосНИОРХ*, **50**, ч. 1, 147–166.

- Сухойван П. Г., 1989. Нектон (рыбы). *Днепроовско-Бугская эстуарная система*, Киев : Наук. думка, 196–201.
- Сухойван П. Г., Вятчанина Л. И., 1989. Рыбное население и его продуктивность. *Беспозвоночные и рыбы Днепра и его водохранилищ*, К. : Наук. думка, 136–173.
- Ульман Э. Ж., 1970. Бычки Каховского водохранилища и их биологическое значение // Автореф. дис... канд. биол. наук. Ростов-на-Дону, 1–20.
- Федий С. П., 1952. Рыбы и рыбный промысел Нижнего Днепра. *Вестн. Днепропетровск. ун. и ин-та гидробиологии*, **9**, 99–119.
- Цитович Ю. К., 1939. До вивчення іхтіофауни р. Інгульця. // Студент. наук. роботи (Київ. держ. ун-т), **4**, 87–102.
- Шевченко П. Г., Мальцев В. И., 2005. Изменения в ихтиофауне Днепра в пределах Украины во II половине XX столетия. — Актуальні проблеми аквакультури та раціонального використання водних біоресурсів. *Матеріали Міжнародн. наук. -практ. конф. 26–30 вересня 2005 р., м. Київ*, К., 291–297.
- Щербуха А. Я., Шевченко П. Г., Коваль Н. В. и др., 1995. Многолетние изменения и проблемы сохранения видového разнообразия рыб бассейна Днепра на примере Каховского водохранилища. *Вестник зоологии*, **1**, 22–32.
- Червона книга України, 2009. Тваринний світ — К. : Глобалконсалтинг, 1–624.

Ю. В. Мовчан, А. М. Романь

СОВРЕМЕННЫЙ СОСТАВ ИХТИОФАУНЫ БАСЕЙНА НИЖНЕГО ДНЕПРА (ФАУНИСТИЧЕСКИЙ ОБЗОР)

Представлен анализ ихтиофауны бассейна Нижнего Днепра за время ее изучения. Приведены данные по видовому составу рыб Каховского водохранилища и реки Ингулец. На современном этапе изучения ихтиофауна бассейна незарегулированной части Нижнего Днепра насчитывает как минимум 51 вид, Каховского водохранилища – 41 и Ингульца – минимум 18 видов рыб. В целом ихтиофауна всего бассейна Нижнего Днепра сейчас насчитывает как минимум 51 вид, включая ранее неизвестные *P. parva*, *L. gibbosus* и *P. ratan* (всего здесь отмечалось до 69 таксонов), а изменение видového состава достигает 38,8%.

Ключевые слова: Нижний Днепр, ихтиофауна, изменение видového состава

Yu. V. Movchan, A. M. Roman

MODERN FISH FAUNA OF LOWER DNIEPER BASIN (FAUNISTIC REVIEW)

Presented analysis of the fish fauna Lower Dnieper basin during its study. Leded the data on the species composition of fish in the Kakhovka Reservoir and the Ingulets River. At the present stage of studying ichthyofauna of free-flowing part Lower Dnieper numbers to 51 species, Kakhovka Reservoir – 41 and Ingulets minimum 18 species of fish. Totally ichthyofauna all Lower Dnieper basin, now amounts to 51 species, including previously unknown *P. parva*, *L. gibbosus* and *P. ratan* (all are marked up to 69 taxons), and changes in species composition reaches 38,8%.

Key words: Lower Dnieper, ichthyofauna, changing species composition.